

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut. 28.	
Telefon: 308.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz borítva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Védőpostán külföldre	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.45

Elő a bottal!

Ponyvairodalom írásaiban olvastuk, apacsfilmeken láttuk, hogy a csirkefogó suhancok, a világvárosok apacsa az utca szemetesládáiban, az épületállványok deszkasikátoraiban, vízvezetési aknában húzódnak meg kis pihenőre a gazságok elkövetése után. E világvárosi nagy stílt a vidék lezüllött nebulói is megkivánták és e tekintetben nagy világvárossá teszük még például a jó öreg Szabadkát is. Itt persze hamar kézrekerülnek, nálunk könnyű a szemetesládából kihalászni a gyermekcsirkefogókat, hogy a fiatalokruak bírósága elé kerülhessenek. Ott aztán a törvény szeleme és betűi és alkotójának magyarázata szerint az édes fiamos büntetésnek csufolt fenytetésben részesülnek. A lezüllött nebulók azután jót mosolyognak magukban, mikor már hátuk mögött érzik az Igazság házát és kezdődik előlről szemetesládás életük. A törvény megváltoztatásán azért nem gondolkoznak. Mi mindenben későn szoktunk feleszmélni. A fiatalokruak ügyénél pedig már ugyancsak itt volna az ideje a félremagyarázott és álhumánisztikus felfogások által elrontott törvényünknek a sutbadobására.

Vezető embertől, szakférfiutól hallottuk a multkor itt Szabadkán, hogy nem boldogulnak a fiatalokruakkal; az először vétkezőnek még használ a szóbeli fenytetés, de a legtöbbszörnek bizony semmit sem.

Bot kellene ide, de irgalom nélkül! De ne értsenek félre! Nem mindig kell a gyerekeknek a botbüntetés, hanem csak akkor, ha más eszközök már nem használnak. Sokan azt mondják, a szemforgatók, — akik a lelkek megrontására törnek — hogy nem szabad kinozni a gyereket. Pedig hát a verés az még nem kintás, mert hiszen föl-tételezzük, hogy valaki nem

veri meg annyira azt a gyereket, hogy testi baja essék annak. Kivétel nélkül minden nagy nevelő azt vallja és tanítja, hogy bot nélkül nem lehet gyereket nevelni és hogy vesztét akarja gyermekének az, aki kiméli a botot.

Nevetségesekké is válnak a józanul gondolkozók szemében azok a modern szülők, akik a gyermeknek mindent megengednek és ha idegen vendég megy a házhoz, hát a gyerek folyton a székeken ugrál, cibálja egymás haját, visitanak enivalóért; vagy ha már 5-6 éves a szegényebb osztályból való tascó, hát az utcán a szemünkbe fujja a cigarettafüstöt, vagy szitkozódik, sőt egészen nyíltan a legordinárébb káromkodásokat hallani szájából. Ezeknek a száját persze nem lehet idegennek beütnie, hanem hát otthon annak a szülőnek, vagy felügyelőnek kellene ezeket bármilyen eszközzel leszoktatni a rosszról.

Sajnos, a mai világban már az 5 éves gyereknél is a rosszról való leszoktatásról kell beszélnünk és nem a jóra való rászoktatásról. A megromlott környezet okvetlenül elrontja a hajlékony gyermeki lelket. Itt először a rossz elkövetésétől való visszatartásról kell gondoskodni s ezután, emellett, a jóra való szoktatásról.

A jóra szép szóval kell szoktatni a gyereket és ritkán veréssel. De a rosszról való leszoktatásnál, ha az nem megy szépszerével, csak a bothoz kell folyamodni. Nem lehet, hanem kell folyamodni. Ez Isten és embertársaink, a társadalom iránt való szent kötelességünk. — Lelkén szárad, ha valaki megkiméli éretlen, rossz gyermeke börtől a botot!

k.—

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

A pápa új békeakciója.

L u g a n o, nov. 16. Rómából megerősítik azt a hirt, hogy a pápa új békeközvetítésre készül. A pápát nagyon lesújtotta Olaszország veresége s a teljes katasztrófa megelőzése céljából már legközelebb konkrét javaslatokat fog tenni a hadviselő feleknek.

Clémenceau a francia kabinet elnöke.

P á r i s, nov. 16. Havas-ügynökség jelenti: Clémenceau elvállalta kabinet megalakítását.

Véres utcai harcok Péterváron.

R o t t e r d a m, november 6. A pétervári utcai harcok a mult vasárnap nagyon véresek voltak. Az eddigi jelentések több mint 800 halotról beszélnek.

Olaszország elismerte az új orosz kormányt.

Z ü r i c h, nov. 16. A Secolo szerint a pétervári olasz nagykövetet utasították, hogy a bolsevik-kormányval haladéktalanul lépjen hivatalos érintkezésbe.

A japán-amerikai egyezmény

L o n d o n, nov. 16. A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból, hogy az Egyesült-Államok tárgyalása az európai északi országokkal és Japánországgal közeledik a befejezéshez. Az Egyesült Államok kormánya elérte, hogy több százezer tonna hajóteret kap, amelyet a csapatoknak és különböző készleteknek Amerikába és az ántánt többi országába való szállítására fognak használni. Az európai semleges országok olyan élelmiszerekért adják cserébe hajóikat, amelyeket csak az Egyesült Államok szállithatnak. A japán kormány abba is beleegyezett, hogy bizonyos számú hajót eladjanak, ennek fejében pedig az Egyesült Államok acélt fognak szállítani.

Olaszország nem változtatja meg felszabadító politikáját.

Z ü r i c h, november 16. A Corriere della Sera azt írja, hogy az orosz hatalom jelenlegi birtokosainak békemanifesztációja nem szolgálhat okul arra, hogy Olaszország megváltoztassa eddigi felszabadító politikáját.

Két angol hadihajó elsülyesztése.

L o n d o n, november 16. Egy brit torpedózuzót és egy kis monitort, amely a palesztinai hadsereget támogatta, egy ellenséges buvárhajó elsülyesztett. A torpedózuzó 7 emberének, a monitor 26 emberének nyoma veszett.

Helyreállt a táviróforgalom.

S t o k h o l m, nov. 16. A Pétervárral való távirati összeköttetés tegnap délután négy órakor helyreállt.

Tonelli liceumi előadása.

Tegnap este a Liceumban Tonelli Sándor, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára a háborus Szerbiáról tartott előadást. Száraz adatokat sorolt fel Szerbia napjaiban beállott legutóbbi változásokról. Előadásában kerestük a kapcsolatot a múlt és jövő között, kerestük Szabadkának viszonyát a jövő nagy Balkánkereskedelemben. Minderről, — amit tulajdonképpen vártunk a tegnapi estei liceumi előadástól, — nem hallottunk semmit.

Ezen megállapításunkkal nem Tonelli előadása ellen akarunk szólni, de igen is kárthatni akarjuk a Liceum vezetőségének az előadások rendezésében követett azon helytelen eljárását, hogy egy-egy ilyen este — csak a ritka kivétellel — Szabadkán jól beharangozott nevet szerez meg és nem fektet súlyt a tulajdonképpeni célra, az előadás irányának kijelölésére.

Egy szabadkai Liceumnak minden ízében szabadkainak kell lennie; mindenképpen Szabadkát kell szolgálnia és nem szabad az előadóknak szem elől téveszteniük, hogy közönségünk saját magáról, Szabadkáról akar hallani. Nem is annyira a múlttól, mint a jelenről és a jövőről, melyben Szabadka él és mely Szabadkára vár.

Tonellitől is ezt vártuk, hogy meg fogja találni a kapcsolatot köztünk és a háborus szerbia között. Hogy mindez nem következett be, nem csodálkozunk, hisz a szabadkai szereplők maguk is eltévesztik ezt szem elől.

Levélváltások

egy tisztí orvosi állás körül.

Mint annak idején a szabadkai újságok jelentették *Rabstein* Mátyás doktort a főispán tb. városi tisztí főorvossá nevezte ki. A kinevezésnek, mint most a városban is szerte beszélik érdekes epizódja lett.

Mikor *Rabstein* tisztí főorvosi kinevezésének híre bejárta a várost, *Wohl* József dr. szabadkai orvos levelet írt *Baloghy* Ernő dr. főispánhoz. A levélben *Wohl* állítólag azt kérdezi a főispántól, mi jögon nevezte ki *Rabstein* tb. tisztí főorvosnak. *Wohl* kérdését fedezi az a körülmény, hogy tisztí főorvosnak csakis az nevezhető ki, aki külön tisztí orvosi vizsgával is rendelkezik. *Rabstein* azonban ezt mindeztideig elmulasztotta megszerezni.

A főispán *Wohl* levelére a hír szerint azt válaszolta, hogy ő ugyanazon jögon nevezte ki *Rabstein* t, mint azt megtette *Purgly*. *Purgly* ugyanis *Rabstein* annak idején szintén kinevezte azon feltétellel, hogy *Rabstein* a tisztí orvosi vizsgát megszerzi.

Wohl a főispán levelére újból válaszolt. A levélváltárokrol a hírek azonban mind kiszivárogtak és a közönség jóízű kombinációk között most sok merész dologra gondol. Sokak állítása szerint *Rabstein* már készül is a vizsgákra.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Az életmentő levélhordó.

— Egy kisflu beesett a kutba. —

Tegnap délután *Gabrics* Pálné III-ik kör, Beszédes-utca 398. sz. alatti lakásának udvarán 10 esztendős kis unokája a nyitott kutból vizet akart meríteni. A kisflu, nehogy a kannát beleejtse a kutba, a kötelet kezére csavarta. Ezt vesztére eselekedte, mert amint a kanna megtelt vízzel és a kisflu azt próbálta kihuzni, a nehéz súly magával rántotta.

A kis gyerek fejfelé esett a kutba, mégis oly szerencsésen, hogy esés közben semmi baja nem történt. A kut vize elég mély volt ahhoz, hogy a fenekét zuhanás közben elérő gyerek ne szenvedjen komolyabb sérülést. Pár pillá-

nat múlva, hogy a kutba esett, a lármára figyelmeslett *Ugray* György postaaltiszt, aki ugyanabban a házban lakik. Gyorsan a kuthoz ment és egy kötél segítségével a gyereket, aki mindvégig megörizte lélekjelenlétét, kihuzta.

A kisflu a megmentésére ledobott kötelet először a nyakára kötötte. Csak nehezen sikerült *Ugray*nak megmagyarázni, hogy így nem huzhatja föl. Mégis miután ez sikerült, a gyerek derekára kötötte a kötelet és *Ugray* a kutból felhuzta. Meghülésen kívül a gyerekeknek semmi baja nincs.

A cipőfejelés és talpalás.

Szökik fölfelé mindennek az ára. Elképzelhetetlen a cipőnyomor Szabadkán. Hogy miért éppen itt Szabadkán nem lehet cipőt kapni, annak az okát érdekes volna kikutatni. Más városokban lehet egészen méltányos áron cipőhöz jutni, de itt, — itt egy parra sem lehet akadni. És ha nincs új cipő, hát lehetne legalább kijavíttatni a régit! De ezt sem lehet. Egy uriember panaszkodott előttünk, aki meg akarta fejeltetni egy pár cipőjét a télires és ezért a cipész 80 koronát követelt tőle. Nem kért, hanem követelt, mert mindjárt ki is jelentette, hogy ha nem akarja ezt az árat megfizetni, hát nem muszáj éppen megcsináltatnia a cipőjét.

Szabadkán talpaltatni se lehet. Most már minden nyomoruságos

városkában van hatósági cipőtalpaló-műhely, csak éppen Szabadkán nincsen. Pedig itt is kopik ám a cipők talpa, mert itt sem ül mindenki egész nap a kávéházban, hanem vannak, akik szaladgálnak a kenyér után az utcán. Most végre néhányan, a nyugdíjasok egyesületének a vezetősége, *Felner* Lajos elnökkel az élükön, a nyugdíjasok részére akarnak talpalóműhelyt felállítani. Többen vannak itt Szabadkán olyan idősebb cipészek, akik már abbahagyták különböző okoknál fogva mesterségüket. Ezek most hajlandók újra munkába állani és a nyugdíjasok cipőit talpalni. Hozzávaló bőrt egyesületek, mint értesülünk, könnyen kapnak. Csak hát mért nem kér a város is?

Szociáldemokrata dühöngés a kereszténység ellen.

— A népbolondítók előadásai. —

Ismerjük mi jól a magyarországi szociáldemokratákat. Ok sem tagadják, hogy milyen fajtaból valók, sőt nyíltan is mindig merik támadni ez országnak ezer éven át fenntartóját, a kereszténységet. És mégis felül nekik, ezeknek a nagyszáju vezéreknek, a keresztény munkásság. Legutóbb a napokban Szegeden tartott előadást *Bokányi* „elvtárs”, aki csak a multkor gunyolta ki Szabadkán is a kereszténységet.

Szegedi előadása a keresztény szociálistizmus körül forgott, amiről *Bokányi* azt hangoztatta, hogy el nem képzelhető. Szerinte a kereszténység és annak alapja az új és őtestamentum annyira tökéletes, hogy annak betartása mellett is boldog lenne az emberiség és nem lehet szüksége arra, hogy azt a szociálistizmus támassza alá. Ha mégis teszi, annak az a bizonyítéka, hogy a keresztény vallás hirdetői 1900 éven keresztül sem voltak képesek a tanoknak érvényt szerezni és az emberiség boldogulását előre vinni. Ezért hirdeti a kereszténység legerősebben a tulvilági üdvösséget, mintegy kárpótlásul az e földön elszenvedett sérelmekért.

A szociálistizmus nem lehet felekezeti, vagy fajji jellegű, — mondotta. A szociálistizmus csak embert ismer és rábizza minden emberre, hogy vallását miként gyakorolja. A szociálistizmus megköveteli hívőtől, hogy jól tegyenek, hogy em-

bertársaikon segítsenek, ne a tulvilági üdvösségre való számításból, hanem emberi kötelességtudásból és emberszeretéből.

Ezeket tartotta szükségesnek *Bokányi* jól emlékeztetükbe vésni a szegedi munkásoknak, akik bizonyára legalább 90 százalékban keresztények. *Bokányi*, „a szociálistizmusnak föl nem kent papja”, kötelességtudásról és emberszeretetről beszél, de nem mondja meg, hogy miért is kell az embernek kötelességet teljesítenie és miért kell embertársait szeretnie. Pedig erről is lehetne csevegni és akkor szépen beláthatnák, hogy ez sincsen cél nélkül. Mert mégis csak a maga boldogulásáért, üdvösségéért cselekszik az ember bármit is. És ha ezt a földön — sminthogy kevés ember is éri el —, akkor mégis csak kell tulvilágnak lennie, ahol van teljes igazság.

De azért a keresztény munkásság tapsoljon továbbra is a szociáldemokrata nem keresztény konkolyhintőknek és népbolondítók-nak!

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék” kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

Miért emelkedik Szabadkán a tűzifa ára?

Most, amikor rohamosan közeledik a hideg tél és amikor a szabadkai közönségnek legnagyobb része még nincs fával ellátva, szinte botrányos esetnek kell minősítenünk az alábbiakat.

Braun Lázár szabadkai fakereskedő még augusztus 18-án egy brassói fakereskedőtől 20 vagon fát vásárolt azzal, hogy értékét a Magyar Alt. Hitelbank brassói fiókjának 14 ezer koronában megküldi. Annak ellenére, hogy *Braun* a 14 ezer koronát megküldte, a brassói cég kijelentette, hogy a szállításhoz nem tehet eleget, mert a neki szánt fát a katonaság lefoglalta.

Noha a brassói cég a katonaságnak tényleg szállított fát, mégis az Erzsébet-utcai Prokesch-telepén, telepengedély nélkül igen nagy mennyiségű tűzifát halmozott fel. A cég raktárosa ezt a fát 16—17 koronáért adja a telepen átvéve.

Egyébként a brassói cég miután *Braun*val kötött megállapodását ügyesen kijátszotta, — most újból hajlandó szállítani, de csak azon esetben, ha *Braun* a fát vagononként 150 koronával drágábban fizetné meg. A hatóság erélyes intézkedésére van szükség, hogy a nyereszkeskedés ilyen tulkapásai ne virágozhassanak ily szabadon.

Gyilkos

az orvosi rendelőben.

Szenzációs kalandja esett a napokban egy apahidai orvosnak. Látogatási utjáról, amint hazatérőben volt, lakása előtt egy gyanus külsejű emberen akadt meg a szeme. Gondolataiban még akkor is foglalkozott az alakkal, amikor már bement lakására. Nem sokkal később rendelőszobájának ajtaján kopogást hallott. Meglepetésére a gyanus alak lépett a szobába. Kalap nélkül az orvos azonnal felismerte benne *Liska* Lajos gyilkost, aki 10 évi börtönre lett elítélve, de Budapestről megszökött. Arcképét a Rendőri Közlönyben látta.

Az orvos azonban egészen nyugodtan viselkedett és teljesítette *Liska* kérését, elmeállapotát kezdte vizsgálni. Közben átment a szomszéd szobába és cselédjét a csendőrségre küldte. Egy csendőrmeister hamarosan meg is érkezett, akivel aztán az orvos tehetetlenül tette a teljesen levetkőztetett *Liska*-t. Megvizsgálásához az orvos ugyanis kikötötte, hogy le kell vetkőznie.

Igy sikerült elfogniok a szökevény gyilkost, aki noha le volt vetkőzve, a csendőr érkezésekor az ablakon akart meglépni

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyintón szájpadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-ut., Prokesch-ház. Telefon 56.

NAPI HIREK.

Itt és ott...

Pest, tiszta, holdvilágos éj;
Alszik már minden, csak a kék,
Járja örült táncviharát.
Mily más a haretéri világ!

Smolari felől légen át
Ellenség szórja golyóját,
Járörének, erős hurra
Teszi napjuk viharossá.

Sok csicsergő acélmadár,
Kattogó, vijjogó, halál.
Járó, moosár, futóárkok;
Drótsövények között járnak.

Földalatti légényszoba,
Nyirfa lakás előtt sirja,
Képesujságos fedezék
Gránát elől a menedék.

Leányoktól kapott levél,
Mely meleg otthonról regél;
Préselt, illatos orgona,
Multak csodás pillanata.

S míg vágyuk repül légen át,
Jeleni kedvest, cimborát:
Érzéki táncot járnak ök,
A fájdalmat nem ismerők...

Bartók Márta.

— Kongregáció gyűlés. Az Urak
Mária Kongregációja holnap d. u.
8 órakor gyűlést tart a Kath.
Legényegylet helyiségében.

— Szabad kereskedelmi jelzést
használni a táviratban. A hivata-
los lap kormányrendeletet közöl,
mely megengedi, hogy ezután a
magán táviratokban kereskedelmi
rövidített kifejezéseket, vagy ke-
reskedelmi jelzéseket lehessen
használni. Ennek csupán az a föl-
tétel, hogy az ilyen táviratokat
mindig ugyanannál a postahiva-
tálnál adják főt, hogy a földadó
rövidítések vagy jelzések ma-
gyarázatát két példányban átadja
és hogy az ilyen rövidítések ne
adjanak aggodalomra okot a föl-
vevő postahivatal előtt.

— Orosz házasságok Szabadkán.
Most, hogy immár több szabadkai
nő akart engedélyt készíttetni
arra, hogy a nuszakájukkal érvé-
nyes házasságra léphessenek, ér-
dekes lesz följegyezni, hogy pár
évvel ezelőtt egy orosz nő is ve-
tődött ide Szabadkára, egy politi-
kai menekült, aki aztán itt anyi-
ra megszokott, hogy egy szabad-
kai hadifival vagyis katonával há-
zasságra akart lépni. A szép szö-
ke asszony férje elesett az orosz-
japán háborúban, őt pedig Orosz-
országban életfogytiglari fegyház-
ra ítélték. Sikerült megszöknie és
Szabadkán telepedett le. Itt so-
kat járt a rendőrségen, hogy hi-
vatalos uton szerezzék be szülő-
földjéről a házasságkötéshez szük-
séges iratokat, Mikor ez nem si-
került, az orosz nőcske nagyon
elbusult és — visszaszökött hazá-
jába. Inkább fegyházban ül, mint
pár nélkül éljen.

— Menjen a haretérre a hazáért
küzdni! Oriási tolonég volt teg-
nap délután az egyik Eötvös-ut-
cai kistrafik előtt, Dohánykiosztás
volt. Szuronyos katonák vigyáztak
a rendre. A hosszú sorban állot-
tak ott az utcán katonák is a sok
asszony nép között és bizony a ka-
tonák sokszor előbbre rukkoltak
egy kicsit, megelőzve az előttük
álló asszonyokat. Ezen aztán igen
elkeseredett egy asszonyka és
erősen ráírvált egy katonára: Men-

jen a haretérre a hazáért küzdni:
ott majd kap maga dohányt; ne
vigye el innen a szegényember
elől! Ime, mire nem visz a do-
hányinség!

— A faszén és fenyőfa árának
megállapítása. A Faértékesítő Hi-
vatal, a hivatatos lap mai számá-
ban közhírré tett jelentése szerint
a faszén árát négy osztályú minő-
sítés szerint 25.—, 37.50, 35.— és
26.—koronában, a 8 osztály sze-
rint 62—80 koronában állapította
meg. A repülőgépgyártásra, hang-
fenékfának, szitakávygyártásra al-
kalmassá gombolyó fa árát pedig
köbméterenként 150—125 koroná-
ban határozták meg; a műhasáb-
fák, a faragott, fűrészelt fák és
deszkák ára számos osztályozás
szerint értékeltetett.

— Van-e rossz gyújtó? Annak
idején, mikor a városi üzletben
megjelentek az első Junebro-gyuj-
tóskaatulyák, mindenki panaszkod-
ott, hogy az egész városban ezek
a városi üzletben árusított gyújtók
a legkomiszabbak, mert öt-hat szá-
lat is elgyújt az ember, amíg egy
szál becsületesen meggyullad. Las-
sankint, már csak olcsóságánál
fogva is, megszokta a közönség
ezt a gyártmányt. Most eláraszt-
ják a szabadkai üzleteket újverbá-
szi gyújtóval, amelyből 12—16
fillérért lehet kapni egy dobozzal;
de ez már aztán minden kritikán
alul marad, olyan rossz. Sok ska-
tulyával próbáltunk meg, de mind-
egyik egyformán komisz. Ezek
után kezünkbe került egy June-
bro-skaatulya; azt is megpróbáltuk
és egészen kitűnőnek találtuk.
Ennyire hozzászoktunk hát már a
rossz háborús gyártmányokhoz,
hogy a rosszból jó lett. Idővel
bizony még a verbászt is jónak
fogjuk találni, ha ennél rosszabb
gyújtók is lesznek.

— Elmenekült az életből. Teg-
nap Alás Antal 72 éves napszá-
mos a bajai szülőlk 241. szám
alatti lakásán kihasználva azt az
alkalmat, hogy teljesen egyedül
maradt, a szobában a mesterge-
rendára fölakasztotta magát. Hoz-
zártartozói, amikor észrevették,
azonnal jelentést tettek az esetről.
A rendőrség miután kiszállt a
helyszínére, megállapította, hogy
bűntény nem főrog fenn. Alásot
lakásán hagyták.

— Mi az a margarin? Most,
amikor zsír helyett margarinnal
kell főznünk, érdekes tudni, mi-
ből állítják elő. Mivel már afelől
többen érdeklődtek a *Delvidéknél*,
megkérdeztünk egy vegyészdok-
tort, mi az a margarin? Kérdé-
sünkre így felelt:

— A margarin Amerikából szár-
mazott hozzáék, ott készítették
eredetileg. A melegvérű állatok
(ló, tehén, juh, kecske) zsiradéká-
ból, amelyek friss füvel, szénával
táplálkoznak és csak a tiszta vi-
zet isszák meg. A margarin tiszta,
ha élő állatból ered és remélem,
igy is van. Ebből kivonják azt a
részt, amely kellemetlen ízt adhat
és vagy tisztán, vagy növényi
zsirral keverve boesátják forga-
lomba. Tápláló ereje egyenlő a
sertézsíréval; szénhidrátokban ép-
pen annyit tartalmaz, elkészítése
ugy megy, mint a sertézsír, tisz-
tába alkalmazva jobb és ha friss,
nem lehet megkülönböztetni attól.
Németországban a háboru előtt
is gyártották. az 1897. évi január
17-iki törvény szabályozta a mar-

garin gyártását. Vajjal vagy olaj-
jal keverik és a valódi vajtól nem
különböztethető meg. Egy kilogramm
vaj tápértéke 2554, a margariné
2638, tehát nagyobb és legnagyobb
a tápértéke az összes élelmiszerek kö-
zött. Csak a szokatlanság az oka,
hogy a tömeg, amely sohasem vá-
lik meg megszokott eledelétől, gu-
nyolja s egymással megutáltatni
igyekezik ezt a nagyértékű táp-
szert, főképp azért, mert néha az
olaj nincs jól belekeverve és ek-
kor lent összegyűl. Ez megint ok
ujabb kifogásokra. Ez értelmesek-
nek kötelességük volna a tömeget
felvilágosítani, meggyőzni arról,
hogy a háboru idején némi izlés-
engedményeket tenni hazafias kö-
telesség.

— Lopás világos nappal. A na-
pokban ebéd után Gausz Jakab
hadbavonult palánkai tanító laká-
sára betért egy szerb ember és
miután a házbéliek közül senkit
sem látott, a melléképületből el-
emelt egy zsák búzát. A szom-
szédban szerencsére észrevették a
tolvajt, amint kiérve Palánkának
egyik legforgalmasabb utcájára, a
zsákkal a vállán tovább állni ipar-
kodott; többen utána indultak,
mire az futásnak eredt. Vesztere
azonban éppen egy rendőr jött vele
szemben, ki azután a szemtelen,
különbön javakorbelt alakot beki-
sérte a közeli község házára.

— A honvöl álma. Ily címmel
igen szép karácsonyesti színművet
írt Bohuss Sezső. Azoknak, akik
ilyent előadatni akarnak, nagyon
ajánlhatjuk ezt a főlemelő kis mű-
vet. Négy férfi és egy nőszerep-
lőre s öt gyermekre van szükség
az előadásához. A művecske ára
1 korona. Kapható a Szent István-
Társulatnál (Budapest VIII., Szent-
királyi-u. 28.)

SPORT

MTE. mégis csak mérkőzik a
Bácskával.

Tegnap a *Delvidék* jelentette,
hogy a szabadkai MTE. és a Bácska
vezetősége között lefolyt tárgyalá-
sok szinte természetes követke-
ménye az lett, hogy MTE. nem
áll ki a Bácskával, játékosainak
durvasága miatt mérkőzésre. A
Bácskának azonban tegnap dél-
után sikerült a százfelől szoronga-
tott MTE. vezetőségét rábírn arra,
hogy vasárnap délután tartsanak
mérkőzést. MTE. vezetősége az
ajánlatot kénytelen volt elfogadni,
mert a huzamosabb idő óta —
pálya hiányában — nem foglal-
koztatott játékosai epedve vártak
alkalmat a mérkőzésre.

Ennyit a mérkőzés megkötésé-
ről. Most jön a mérkőzés. A bíró
mindenekelőtt! Szegedről jön. Mi-
kor ezt közölték velünk, kissé le-
esillapodtak fölzigatott idegeink és
alább szállt aggodalmunk, mellyel

Szerdán, csütörtön és pénteken

40 hadiárva

felruházására jótékony célu elő-
adás dr. Biró Károly udv. tan.
polg. védnöksége alatt színre
kerül a Phönix-filmgyár remeke

Utolsó hajnal

Rejtelmes történet négy felv. a

LIFKÁBAN.

MTE játékosai iránt viseltettünk,
mikor értesültünk merész vállal-
kozásukról, a Bácskával való mér-
kőzésről. Egyébként, szokottnál
nagyobb érdeklődést tanusit a kö-
zönség a vasárnapi mérkőzés iránt,
mely pontban fél három órakor
kezdődik a Zombori-uti sportpályán.

Közgazdaság.

— Pénzüntézetek országos kong-
resszusa. A Pénzüntézetek orszá-
gos egyesülése nov. 18-án, vasár-
nap délelőtt 10 órakor a budapesti
kereskedelmi és iparkamara disz-
termében országos pénzüntézetek
kongresszusát rendez. A kongressz-
szus iránt pénzüntézetek körében
rendkívüli érdeklődés nyilvánul
meg. A Lukács László elnöklete
mellett tartandó kongresszus tárgy-
sorozatán a hiteléletnek ugyszól-
ván összes aktuális problémái sze-
repelnek. A kongresszussal kap-
csolatosan a legutolsó közgyűlés
óta csatlakozott 184 új pénzünté-
zeti tag felvétele tárgyában fog
határozat hozatni. F. évi szeptem-
ber 15. óta a következő új tagok
jelentkeztek a Bácskából: Bácsi
takarékpénztár és Bácsfeketehegyi
takarékpénztár részvénytársaság.

Megjelent a tengeri csirátlaní-
tásáról szóló rendelet. A hivatalos
lap közli a kormány rendeletét a
tengericsira kivonásáról és a ten-
geriolaj előállításáról, illetve for-
galomba hozataláról. Közli azon-
kívül a földmívelésügyi miniszter
rendeletét a nyers tengerinek csir-
átlanított tengeriből készült örle-
ményekkel való kicseréléséről és
arról, hogy a miniszter az Orszá-
gos Központi Hitelszövetkezetet
jelöli ki a kicserélés eszközésére.
A rendeletek következtében ten-
gerit csak a tengericsira kivonása
után szabad megörölni és a csirát
olajtalanítási cétra az Országos
Központi Hitelszövetkezetnek kell
átadni. A nyersanyagot olajgyár-
tás céljaira az OKH osztja szét a
kereskedelmi miniszter utasításai
szerint. Az előállított tengeriolaj-
jal csak az Olaj- és zsirközpont
rendelkezhetik.

Korzó Mozi
músora.

Szerdától—vasárnapig:

Æ szezon meglepetése!

Fedák Sári

első fellépte, briliáns alakítása: A

Három hét

Dráma 5 ré. zben. ELINOR GLYN
világhírű regéne.

Előadások kezdete d.u. 5 és 8-kor.

39. Novemb. 17.

Mozgófényképszínház.

— Fedák Sári premierje. A fel-fokozódott érdeklődés izgalma előzte meg tegnap délután és este a Korzó Moziban Fedák Sári „Három hét” című filmjének a bemutatóját. Napokkal ezelőtt terjedt a híre annak, hogy Fedák Sári nem csak játékban, de öltözékeiben is olyant nyújt, amilyent az 6 leg-forróbb színházi estéin sem láttak s hogy mindezekhez a darab ragyogó kiállítása, a felvételek megkapó szépsége, a rendezés nagyszerűsége oly keretet ad, mely a magyar filmművészt alkotásaiban páratlanul áll. Es a várakozásnak Fedák Sári filmje a szenzációs erejével felelt meg, a premier zsufolt háza az elragadtatás lenyűgöző hatása alatt élvezte a nagyszerű darab szebbnél-szebb jeleneteit. A Korzó-Mozi érthetően tüzte ki egész hétre és vasárnapra Fedák Sári rendkívül sikert aratott filmjét, mert csak így nyújthat módot arra, hogy a megnyilvánult vidéki érdeklődést kielégítse. Jegy elővétel a pénztárnál eszközölhető.

KORZÓ MOZI MUSORA:

Szerda—vasárnap: *Fedák Sári első fellépte.* A szezon művészi eseménye, legelragadóbb magyar film: *Három hét.* Irta: Elynor Glyn.

Hétfő—szerda: *Raskolnikov* (Bűn és bűnhődés). Dostoljevskij szenzációs regénye.

LIFKA MOZI HETI MŰSORA

14—15—16: *Az utolsó hajnal.* Rejtelmes történet 4 felv. Phönix film. 40 hadiárva felruházására jótékony célú előadás védnök dr. Biró Károly udv. tan. polgármester.

17—18: *Éjféli után* detektív dráma 4 felv. és a *Bakfis napló* vigj. 3 felv.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezetet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felolós szerkesztőnk telefonszáma: Pálfi 34.

Összetört szívek

dráma 5 felv. és a fényes kísérő műsor.

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2—3-ig és este fél 9 órakor.

Szőlő eladás

10 és fél kapa szép fekvésű majsai-uti szőlő 7000 koronáért családi okok miatt eladó. Közvetítők díjaztatnak. Cim a kiadóhivatalban megtudható.

Berkes F. Béla könyvkötészete

a szt. ferencrendiek templomával szemben. Mérsékelt árban gyorsan oszinosan és izlésesen készít üzleti könyvet, könyvtárat, folyóiratot, imakönyvet, tankönyvek bekötését, írómappát, paspartut, gobelineket rajzok és tervezrajzok felírását s minden e szakba vágó munkát. Ugyanott **tanuló felvétetik.**

SZÖRMÉKET

legszebben átalakít

KERTÉSZ MIKLÓS

dívatszűcs

Vörösmarty-utca 52. szám.

Uj magyar Vöröskereszt sorsjegy!

Részletfizetésre:

2 drb 25 havi részlet á 6 korona
5 drb 24 havi részlet á 15 korona
10 drb 30 havi részlet á 25 korona
Az első részlet kifizetésénél átadom a törvény értelmében kiállított részletet, úgy hogy a legközelebbi huzásban már résztvesz. Évenként 5 huzás, az első huzás dec. 5-én. Vidéki megrendelések portómentesen.

Kapható

a **Kunetz-Bankban**
Szabadka, Eötvös-utca.

Dohányzók

még kaphatnak gyári áron cigaretta hüvelyt. Eredeti vergőpapíron készült, békeidőből való jóminőségű hüvely, 1 dohoz 100 hüvely, 60 fillér. 1000-kint 5% engedmény. Családi levélpapír, 100 levélpapír és 100 boríték (a boríték selyembe-tű) 5 kor. 50 fill. mind a 200 darab. Szabadkai látképek és más ujdonságok darabja 10 fillér. **Névjegyek azonnal izlésesen készülnék.** Író- és csomagolópapírok gyári raktára.

Lipsitz és Lampel

könyv-, papirkereskedése és könyvnyomdája. Szabadka, Rudics-utca. Telefon 604 sz.

Faszén eladó

Bánó és Bröder cégnél

Telefon 4—46. Kossuth-utca.

Ujságkihordó

leány felvétetik a „DELVIDÉK” kiadóhivatalában.

ELKELT!

E hirdetés csak a földbirtokot eladni, vagy venni akaró közönséget érdekli!

A Jászapati Gazdasági és Iparbank Részvény Társaság tulajdonát képezett, Szilágymegyében levő zálnoki és nagyderzsidi birtokok elkelttek. Az eladást a tulajdonos pénzintézet megbízásából a Nagy Lajos Országos Adásvételi és Reklámvállalata Debrecen — közvetítette és bonyolította le lelkiismeretes becsületességgel úgy az eladó, mint a vevő legteljesebb megelégedésére.

E vállalat fennáll 18 év óta. Minden megbízást maga a tulajdonos intéz el személyesen. Adásvételi megbízásokat elfogad költség-előleg nélkül! Központi Iroda: Debrecen, Csapó-u. 19. sz. Alapított 1900-ban.

Kiskertések figyelmébe!

Most is vethető bősérmő ujszándi

spenotmag

negyedikterenkint 2 koronáért kapható IV. kör, Beresényi-utca 637. szám alatt.

NŐI KALAPOK

átmeneti, őszi és téli velour-, nemez-bársony-, selyemkalapok nagy választékban megérkeztek utólrólhetetlen olcsó árban, míg a készlet tart. Páttyol, szalag, virág- és tolltűzések. Gyászkalapok minden árban. Atalakitások, díszítések legolcsóbb árban, ugyszintén szőrmében is a legdivatosabb gallérok s muffok készülnek.

RODE IMRÉNÉ Szeged.

A cs. és kir. 23. gyalogezred HADIALBUMA.

Szerkesztette:

Kun József Jenő tart. főhadnagy.

1050 haretéri kép és rajz, 100 érdekes cikk és vers.

A világháboru első két évében kitüntett és elesett 23. as hősök irásban és képből megörökítve.

300 autogram uralkodóktól, hadvezérektől és ezredbeliektől. ::

A számos díszes kiállítású csoportképen több mint 3000 ezredbeli arcképe található.

Ára 20 kor. Megrendelhető: Kun József Jenő főhadnagynál, Tábori posta 632.

Horvát Országos Bank R. T.

Hirdetmény.

A f. évi november 11-én megtartott rendkívüli közgyűlés elhatározta, miszerint a bank alaptőkéjét **50,000 drb 200 korona névértékű új részvény kibocsátása által 10,000,000 koronáról 20,000,000 koronára** felemeli és e művelet végrehajtására az igazgatóságot hatalmazza fel.

Ezen határozat alapján az említett részvények, melyek a részvénytársaság üzleti eredményeiben 1918. január 1-től kezdődőleg részestülnek, a régi részvények birtokosainak a következő feltételek mellett ajánlatnak fel:

1. Minden egyes részvény után egy új részvény jegyezhető.

2. Az átvételi árfolyam **345 koronában** állapítatik meg.

3. Az elővételi jog f. évi november 25-től december 10-ig bezárólag gyakorlandó és a régi részvények, szelvények nélkül, a jegyzési helyeken az elővételi jog gyakorlásának előjegyzése céljából egyidejűleg bemutatandó. Folyó évi december 10-ke után az elővételi jog megszűnik.

4. Jegyzési, illetve fizetési helyek a következők:

Horvát Országos Bank R. T. Osijek és ennek fiokjai Zágráb, Szabadka, Cirkenica, Novi Živnostniská Banka Prag. Živnostniská Banka Fililale, Wien, Országos Iparbank R. T., Budapest.

5. Az új részvényekre a befizetések a következő módon teljesítendőek:

Az I. részlet K 172,50 az elővételi jog gyakorlásával egyidejűleg.

A II. részlet K 172,50 január 21-én esedékes.

A részletek késedelmes befizetése, vagy a befizetések elmulasztása az alapszabályok 15-ik §-ának alkalmazását vonja maga után.

6. A teljesített befizetésekről ideiglenes elismervények adatnak ki, melyek későbbi közzététel szerint megfelelő számu részvényekre kicserélhetnek.

Az aláírásához szükséges nyomtatványok a fenti intézetek pénztárainál díjmentesen rendelkezésre állanak.

Osijek, 1917. november 12-én.

Az igazgatóság.

Eladó

jászol, ajtó és ablak.
Cim: III. Béla-utca 755. sz.

Raffia nincs és nem is lesz!

Nyersanyaghiány miatt a papírszárga ára ma próból-napra emelkedik. Mindenki lássa el magát előre!

„PATRIA” szőlőkötöző papírszárgával.

Ára 100 kg-ként 520 korona. Kapható Gotlieb és Schmiel „Patria papírszárga” eladási irodája. Budapest, VII kerület, Rákóczi-ut 6. sz.

Huzás már 1917 dec. 6-án.

Ezen XXXIII. magyar királyi

jótekonycélú

államsorsjáték

főnyereménye 200000 K készpénzben

Az összes nyeremények összege:

475.000 korona készpénzben.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lot-tó-jövedéki igazgatóságnál Budapest (Vámpalota) az összeg előzetes beküldése mellett, továbbá valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál az országos vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A m. k. Lottó-jövedéki igazgatóság.